

Ons d. 26. august 2009, 19:49

Udskriv

Når - det er det, du vil

Kommunikation. Så enkelt og ligetil. Og samtidig helt fantastisk. Babytegn er en genvej til dialog mellem børn og voksne. Og i vuggestuen Garantien er der begejstring over det tidlige sprog.

Af Merete Nielsen

Fra nr. 02 - februar 2007:

På sine 18 måneder gamle fødder styrer Gustav tværs over stue 4, mens hans lille mund udstøder en serie af småklynk. Han når sit mål - pædagog *Rikke Winckler*, der er ved at trøste et andet barn. Gustav stikker venstre pegefinger i munden og kigger insisterende op.

»Du vil gerne have din sut?«

Det lyshårede hoved nikker ivrigt, og lidt efter sidder en lyserød sut og gør godt i Gustavs mund. Missionen lykkedes.

En helt almindelig scene i en vuggestue. Og alligevel lidt anderledes. Gustav viste med et simpelt fingertegn, hvad han ville. Og blev med det samme forstået.

Vi gør det jo i forvejen

Vuggestuen *Garantien* i Kongens Lyngby har i et år arbejdet med babytegn. Det startede i det små med tre tegn for de basale behov: spise, drikke og sove. Men efterhånden er 'vokabulariet' vokset til omkring 10 tegn.

Rikke Winckler er hovedkraften bag babytegnenes indtog i vuggestuen. Hun fik et ordentligt skud inspiration, da hun læste en artikel og senere bog om emnet. Det måtte hun også prøve.

»Det lå lige for. Og vi gør det jo i forvejen. Vinker, når vi siger farvel eller ryster på hovedet, når vi siger nej. Så det var bare et spørgsmål om at sætte det i system og bruge det mere bevidst.«

Men de første måneder var lidt af en udfordring. De voksne skulle vænne sig til at bruge tegnene konsekvent. Respons fra børnene var der ikke meget af. Og følelsen af 'hjælper det her overhovedet', kom indimellem snigende, husker pædagogmedhjælper *Mette Røper-Petersen*.

»Da de så kunne et tegn eller to, var det bare 'yes', og så følte det ikke spor fjollet mere.«

Børnene kan selv starte 'samtalen'

Og yes-følelsen har faktisk holdt ved lige siden. Både hos de ansatte og forældrene.

På Mette Røper-Petersens stue klapper Sebastian sig bagi, når han synes, det er tid til en tør ble.

»Sebastian har ikke rigtigt brugt nogen af de andre tegn, men en dag kom han pludselig hen til mig og viste, at han ville skiftes. Jeg blev så imponeret - nu var han ikke længere afhængig af vores rutiner,« siger Mette Røper-Petersen.

Og Tilde på knap to år var heller ikke afhængig af sin mors gætte-evner den dag, hun blev bange i teatret. Mor havde fået at vide, at Tilde var blevet skræmt over de mange lys og lyde. Om aftenen krydsede Tilde armene foran brystet - tegnet for at være bange - og mor forstod straks, hvad Tilde ville 'tale' om.

»De fleste forældre taler jo med deres børn, når vi har fortalt om en episode, men her kunne Tilde selv starte samtalen, da hun kom i tanke om det,« siger Rikke Winckler.

Også i legen er tegnene med til at udvide børnenes kommunikation. Sove-tegnet bliver for eksempel brugt mange gange i løbet af dagen, når bamserne eller dukkerne skal have en lur. Børnene viser, at Rikke skal være stille, for nu sover bamsen. Eller at dukken er sulten, og hun skal finde madlegetøjet frem.

»Det er den der gensidige dialog, der er så fantastisk. Du kan jo sagtens sidde med et barn på halvandet år og sige: 'Nu sover dukken'. Og barnet vil forstå det, men nu kan de 'svare' og selv starte en leg,« fortæller Rikke Winckler begejstret.

Hey - kig lige på mig

På personalemøder bliver babytegnene jævnlige evalueret, og tilbagemeldingerne er ret entydige: Børnene bliver mere harmoniske af at kunne give udtryk for, hvad de vil. Og det giver mere nærvær mellem børn og voksne.

»Babytegn kræver jo, at vi ser på hinanden. Især med de små børn skal vi være meget opmærksomme, for de første spæde tegn er ikke altid så tydelige,« forklarer Rikke Winckler.

Både hun og Mette Røper-Petersen oplever, at børnene bliver mere insisterende i øjenkontakten, når de vil noget.

»Måske fordi de ved, at vi reagerer på det - at det nytter noget,« siger Mette Røper-Petersen.

Man kan ikke altid få wienerbrød

Harmonien er også intakt, selv om svaret er nej. Rikke Winckler husker en pige, der 'rullede' med armene - tegnet for, at hun gerne ville ud.

»Du vil gerne ud at lege, men det kan vi ikke lige nu, for det regner, og der er alt for meget vand derude,« lød svaret.

Det accepterede pigen, og hun gik i gang med noget andet. Og som Rikke Winckler udtrykker det:

»Selv om man kan tegnene, er det jo ikke sådan, at man altid får wienerbrød. Men man kan blive forstået og få en forklaring.«

Det er også Rikke Wincklers erfaring, at babytegn kan lette overgangen fra en aktivitet til en anden. Når børnene skal ind fra legepladsen, er der ikke jubel hos alle. Men når hun viser tegnet for at vaske hænder og spise, er det som om, de bedre accepterer at sige farvel til sandkassen eller leghuset.

Åh abe, åh abe

Det er blevet spisetid, og Tobias deler madkasser ud. Lidt rådvild står han med Henriks og ser spørgende på Rikke. »Ja, hvor er Henrik henne.«

Gustav, der allerede sidder klar ved bordet, lægger hovedet på skrå og tager hånden op til kinden.

»Det er rigtigt Gustav. Henrik sover,« oversætter Rikke Winckler.

Babytegnene bliver primært udvekslet mellem børnene og de voksne. Men Garantien har besluttet at lære børnene at bruge tegnet for 'stop' over for hinanden. Det kan være nyttigt, hvis et barn har hang til voldsomme kram, som ikke alle bryder sig om.

Vuggestuen henter inspiration i en bog om babytegn. Og personalet finder selv på tegn ud fra populære sange om køer, giraffer, aber og andre dyr. Der er ingen begrænsninger, så længe forældrene bliver informeret, og alle i huset bruger de samme tegn.

På stue 4 er børnene ved at forlade frokostbordet, og de voksne finder nattøjet frem. Men danselysten har meldt sig hos Liva Maja og co. Foran ghattoblasteren hopper børnene op og ned og laver abe-tegnet, indtil Rikke Winckler kommer med de forløsende ord: »Vil I høre 'åh abe'?«

»Jaah,« lyder det i kor.

Om babytegn

De amerikanske psykologer Linda Acredolo og Susan Goodwyn har gennem en undersøgelse af sprogudviklingen hos en stor gruppe børn påvist, at de børn, der kommunikerer ved hjælp af babytegn, taler før alle andre. De to forskere har skrevet en bog om den tidlige kommunikation mellem børn og forældre - med mange overbevisende eksempler. Bogen er oversat til dansk og hedder 'Babytegn'.

Garantien har søgt om penge til at lave en dvd om babytegn til undervisningsbrug.

Hvis du vil høre mere om vuggestuens arbejde med babytegn, er du velkommen til at kontakte Rikke Winckler på telefon 45 28 59 60.

Senest redigeret: 01-02-07

FOA - Fag og Arbejde • Staunings Plads 1-3, 1790 København V • Telefon: 4697 2626 • E-mail:
foa@foa.dk • English